

Sirküler Tarihi : 06.10.2006
Sirküler No : 2006/109

EUROBONDLARDAN ELDE EDİLEN FAİZ GELİRLERİ İLE ALIM-SATIM KAZANÇLARININ VERGİLENDİRİLMESİ

Hazine tarafından yurtdışında ihraç edilen menkul kıymetler (eurobondlar) vergi uygulamaları bakımından Devlet Tahvili ve Hazine Bonosu gibi değerlendirilmektedir.

Eurobondlardan elde edilen faiz gelirleri ile alım-satım kazançlarının tam ve dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar nezdinde nasıl vergilendirileceği aşağıda açıklanmıştır.

1. TAM MÜKELLEF GERÇEK KİŞİLER :

1.1. Eurobond Faiz Gelirlerinin Vergilendirilmesi :

Gelir Vergisi Kanunu(GVK)'nın 75 nci maddesinin ikinci fıkrasının 5 numaralı bendinde, her nevi tahvil ve Hazine Bonosu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresi'nce çıkarılan menkul kıymetlerden sağlanan gelirlerin "*menkul sermaye iradı*" olduğu belirtilmiştir. Eurobond faiz gelirleri de bu madde gereğince menkul sermaye iradı niteliğindedir.

Tam mükellef gerçek kişilerce elde edilen bu nitelikteki menkul sermaye iratları, prensip olarak, beyan sınırının aşılması halinde yıllık beyan esasında gelir vergisine tabidir. Ancak beyan sınırının aşılmaması durumunda stopaja tabi tutulmuş menkul sermaye iratları için yıllık beyanname verilmemekte, diğer gelirler için beyanname verilse bile bu gelirler beyannameye dahil edilmemektedir.

Eurobond faiz gelirleri üzerinden GVK'nun 94/7 nci maddesi uyarınca stopaj yapılmakta olup, halihazırda bu stopajın oranı %0 olarak uygulanmaktadır. Stopaj oranının %0 olması bu gelirler üzerinden stopaj yapıldığını gösterir. Başka bir deyişle vergi uygulamaları bakımından söz konusu gelirler stopaja tabi tutulmuş sayılır.

Eurobond faiz gelirleri GVK'nun geçici 67 nci maddesi uyarınca stopaja tabi değildir.

Beyan sınırı, gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde yer alan tutardan oluşmakta olup, 2006 yılı için geçerli olan miktarı 18.000 YTL.'dir.

GVK'nun geçici 59 uncu maddesi uyarınca, Hazine tarafından 26.7.2001 – 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan Devlet Tahvilleri ve Hazine Bonoları'nın faiz gelirleri ile bunların elden çıkarılmasından sağlanan kazançların belli bir kısmı 2007 yılı sonuna kadar gelir vergisinden müstesnadır. İstisna tutarı her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanmakta olup, 2006 yılı için geçerli tutarı 191.089,20 YTL.'dir. İstisnanın faiz gelirleri ile alım-satım kazançlarından hangisine öncelikle uygulanacağı konusunda mükellefler serbesttir. 258 no.lu Tebliğ'de eurobondların bu istisna kapsamında olduğu belirtilerek bu konudaki tereddütlere son verilmiştir. Bilindiği gibi, eurobondların istisnadan yararlanabileceği muktezarlarla belirtilmesine rağmen bazı vergi inceleme elemanları istisna uygulamalarını eleştirebilmekteydiler. Söz konusu sorun ortadan kalkmıştır.

Bilindiği gibi, GVK'nun 75/5 inci maddesinde yer alan parantez içi hüküm gereğince, döviz cinsinden ihraç edilen menkul kıymetlerin itfa sırasında oluşan değer artışları irat sayılmamaktadır. eurobondlar da döviz cinsinden ihraç edilmiş olduğundan anapara kur farkları vergiye tabi değildir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, 2006 yılı içinde eurobondlardan elde edilen faiz gelirlerinin beyan edilip edilmeyeceği araştırılırken önce 2006 yılında tahsil edilen faiz gelirlerinin tahsil tarihindeki kurlarla YTL karşılığı bulunacak (anapara kur farkları gelir sayılmayacak), sonra bundan 26.07.2001 – 31.12.2005 tarihlerinde ihraç edilmiş eurobondlar için, GVK'nun geçici 59 uncu maddesindeki istisna (191.089,20 YTL) düşülecek, kalan tutarın beyan sınırını aşması halinde, gelirin istisna sonrası tutarının tamamı yıllık beyanname ile beyan edilecektir. İstisna sonrası tutarın beyan sınırının altında kalması halinde ise söz konusu faiz gelirleri beyan edilmeyecektir. eurobondun 26.07.2001 tarihinden önce veya 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilmiş olması halinde herhangi bir istisna uygulanmayacak, hesaplanan faiz gelirin beyan sınırını aşması halinde tamamı beyana konu edilecektir.

Başka beyana tabi gelirlerin bulunması halinde beyan sınırının hesabında söz konusu gelirler de dikkate alınacaktır.

1.2. Alım-Satım Kazançları :

GVK'nun mükerrer 80 nci maddesine göre, menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar "*değer artış kazancı*" niteliğindedir. GVK'nun mükerrer 81 nci maddesine göre değer artışında safi kazanç, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarmak dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle tespit olunmaktadır.

Menkul kıymetlerin elden çıkarılmasında, iktisap bedelinin tevsik edilememesi halinde Vergi Usul Kanunu'nun 266 ncı maddesinde yazılı itibari değer iktisap bedeli olarak kabul edilmektedir.

Diğer taraftan mükerrer 81 nci maddenin son fıkrası uyarınca mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedeli, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere ÜFE endeksindeki artış oranında artırılmak suretiyle tespit edilmektedir. Ancak bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının %10 veya üzerinde olması şarttır. Bu şart 01.01.2006 tarihi itibarıyla getirildiği için, 01.01.2006 tarihinden önce ihraç edilmiş eurobondların elden çıkarılması durumunda %10 şartı aranmayacaktır.

Endeksleme pratik olarak, satış tarihinden bir önceki ayın endeks değerinin, alış tarihinden bir önceki ayın endeks değerine bölünmesi ve bulunan tutarın alış bedeli ile çarpılması suretiyle yapılabilir.

Eurobondların alım-satım kazançları üzerinden GVK'nun geçici 67 nci maddesi stopaj yapılmamaktadır.

GVK'nun geçici 59 uncu maddesi uyarınca, Hazine tarafından 26.7.2001 – 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş olan Devlet Tahvilleri ve Hazine Bonoları'nın faiz gelirleri ile bunların elden çıkarılmasından sağlanan kazançların belli bir kısmı 2007 yılı sonuna kadar gelir vergisinden müstesnadır. İstisna tutarı her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanmakta olup, 2006 yılı için geçerli tutarı 191.089,20 YTL.'dir. İstisnanın faiz gelirleri ile alım-satım kazançlarından hangisine öncelikle uygulanacağı konusunda mükellefler serbesttir. Bu istisnadan yararlanamayan eurobondlar (26.07.2001 tarihinden önce ihraç edilmiş olanlar) GVK'nun mükerrer 80 nci maddesinde yer alan istisnadan yararlanabilecektir. Bilindiği gibi, bu istisna 01.01.2006 tarihi itibarıyla kaldırılmış olup, sadece bu tarihten önce ihraç edilmiş olan ve geçici 59 uncu maddedeki istisnadan yararlanamayan kıymetler için geçerliliğini korumaktadır. İstisnanın 2006 yılı için uygulanacak tutarı 14.000 YTL.'dir.

Değer artış kazançları topluca hesaplandığından, bir işlemten doğan zarar başka bir işlemin kârına mahsup edilebilmektedir.

Bütün bu açıklamalar çerçevesinde eurobondların alım-satım kazancının yıllık beyanname ile beyan edilecek tutarı şöyle hesaplanacaktır :

- Alış bedelinin alış tarihindeki döviz alış kuru esas alınarak YTL karşılığı bulunacak, daha sonra bu bedel ÜFE endeksindeki artış oranında endekslenerek kazancın tespitine esas alınacak maliyet bedeli hesaplanacaktır.
- Satış bedeli satış tarihindeki döviz alış kuru ile YTL'ye çevrilecek, bundan endekslenmiş maliyet düşülerek YTL cinsinden satış kazancı tespit edilecektir.
- 26.7.2001 tarihinden önce ihraç edilmiş eurobondlar için 14.000 YTL istisna düşülecektir.
- 26.7.2001 – 31.12.2005 tarihleri arasında ihraç edilmiş eurobondlar için 191.089,20 YTL istisna indirimi yapılacaktır.
- 01.01.2006 tarihinden sonra ihraç edilmiş eurobondlar için herhangi bir istisna indirimi yapılmayacaktır.
- İstisna indirimi yapıldıktan sonraki tutar ne olursa olsun yıllık beyanname ile beyan edilecektir.

2. DAR MÜKELLEF GERÇEK KİŞİLER :

2.1. eurobond Faiz Gelirleri :

GVK'nun 86/2 nci maddesine göre, dar mükellef gerçek kişiler tarafından elde edilen ve tamamı Türkiye'de stopaja tabi tutulmuş bulunan menkul sermaye iratları için yıllık beyanname verilmesine gerek bulunmamakta, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmemektedir.

Eurobond faiz gelirleri üzerinden stopaj yapılmış sayıldığı için, dar mükellef gerçek kişilerce elde edilen eurobond faiz gelirlerinin tutarı ne olursa olsun beyanname verilmeyecek, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde söz konusu gelirler beyannameye dahil edilmeyecektir.

2.2. Eurobond Alım-Satım Kazançları :

GVK'nun 101 nci maddesine göre prensip olarak, menkul malların ve hakların elden çıkarılmasından doğan kazançların, dar mükellef gerçek kişiler veya bunların daimi temsilcileri tarafından, kazancın elde edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde, mal ve hakların elden çıkarıldığı yerin vergi dairesine münferit beyanname ile beyan edilmesi gerekmektedir. Başka bir deyişle dar mükellef gerçek kişilerin menkul kıymet alım-satım kazançları yıllık beyanname ile değil münferit beyanname ile beyan edilmek suretiyle vergilendirilir.

Ancak 5527 sayılı Kanun'la GVK'nun geçici 67 nci maddesinin 7 numaralı fıkrasına eklenen hükümle dar mükellef gerçek kişilerin eurobond alım-satım kazançları için münferit beyanname verilmeyeceği hükmüne bağlanmıştır. 258 no.lu Tebliğ'de bu uygulama için eurobondun ihraç tarihinin bir öneminin bulunmadığı belirtilmiştir.

Bu nedenledir ki, dar mükellef gerçek kişilerce 2006 yılında elde edilen/edilecek eurobond alım-satım kazançları için münferit beyanname verilmesine gerek bulunmamaktadır.

3. DAR MÜKELLEFLER KURUMLARI:

Dar mükellefler kurumların menkul kıymet alım-satım kazançları prensip itibarıyla yıllık beyanname ile değil, kazancın elde edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde verilecek özel beyanname ile beyan edilmek suretiyle vergilendirilir.

Ancak, GVK'nun 5527 sayılı Kanun'la değişik geçici 67 nci maddesinin 7 numaralı fıkrasında vergi kesintisine tabi tutulsun tutulmasın, dar mükellefler kurumlarca eurobondlardan sağlanan kazanç ve iratlar için özel beyanname verilmeyeceği hükmüne bağlanmıştır.

Bu nedenle dar mükellefler kurumlarca 2006 yılında elde edilen/edilecek eurobond alım-satım kazançları için özel beyanname verilmeyecektir.

Kurumlar Vergisi Kanununun 30/1-ç maddesi uyarınca her türlü Devlet tahvili ve Hazine bonosu faiz gelirleri stopaja tabi olup, bu maddeye göre kesintiye tabi tutulan gelirler için yıllık kurumlar vergisi beyannamesi verilmesi ihtiyaridir.

Bu nedenle dar mükellefler kurumlarca 2006 yılında elde edilen/edilecek eurobond faiz gelirleri için yıllık beyanname verilmesi zorunlu değildir.

4. TAM MÜKELLEFLER KURUMLARI:

Kurumlarca elde edilen eurobond faiz ve alım-satım kazançlarının tespitinde ticari kazanç hükümleri uygulanacaktır. Başka bir deyişle,

- Bu menkul kıymetler Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi uyarınca değerlendirilecektir.
- Faiz gelirleri hesaplanırken anapara kur farkları gelir kabul edilecektir.
- Gerek faiz geliri gerekse alım-satım kazancı tespit edilirken herhangi bir istisna uygulanmayacaktır.
- Alım-satım kazancı hesaplanırken maliyet bedeli endekslenmeyecek; satış tarihindeki kurla bulunan YTL karşılığından, alış tarihindeki kurla bulunan alış bedeli ve varsa yapılan giderler düşülerek kazanç hesaplanacaktır. Enflasyon düzeltmesinin uygulandığı yıllarda bu menkul kıymetler düzeltmeye konu edilecektir.
- Gerek faiz gerekse alım-satım kazançları, vergiye tabi kurum kazancının içine dahil edilecek, kurumun zarar mahsubu veya herhangi bir istisna hakkı yoksa kurum kazancının içinde % 20 oranında kurumlar vergisine tabi tutulacaktır.

Saygılarımızla.